

Klaris

KARJÄÄRISPETSIALISTIDE
INFOVAJADUS
ÕPI- JA TÖÖRÄNDE
TOETAMISEKS

Ülevaade uuringu tulemustest

Tallinn 2010

Sisukord

Sissejuhatus	3
Kokkuvõte	4
Metoodika kirjeldus	6
Tulemused	7
1.1 Uuringus osalenute iseloomustus	7
1.2 Karjääriteenuste praktikute tegevus õpi ja töörande kohta info andmisel ja nõustamisel	8
1.2.1 Info jagamine ja nõustamine õpi- ja töörande küsimustes	8
1.2.2 Hinnangud sihtgrupi edasisele huvitatusele õpirändest	8
1.3 Kursisoleku vajalikkus õpi- ja töörande teematikaga	9
1.4 Kasutatavad infoallikad	11
1.5 Informeeritus õpirände teematikast	16
1.5.1 Täiendav infovajadus õpirände kohta	17
1.6 Enesetäiendamine välismaal	18
1.7 Ootused SA Innovele ja täiendavad kommentaarid, mõtted teema kohta	20

Sissejuhatus

OÜ Klaris Uuringud viis Elukestva õppe Arendamise SA Innove tellimusel läbi uuringu karjääriteenuste praktikute seas ja koostas uuringuaruande.

Uuringu **eesmärk** oli selgitada:

- milline on karjääriteenuste praktikute **infovajadus õpi- ja töörande info jagamisel**;
- kättesaadavad/ tuntud **infoallikad** karjäärispetsialistide jaoks;
- **infoportaalide ja –materjalide** kasutamine nende igapäevatoos;
- kokkupuuted **rahvusvahelise koostööga** ja selle roll karjäärispetsialistide jaoks;
- kuidas saab SA Innove **karjääriteenuste arenduskeskus toetada** Eesti karjäärispetsialiste õpirändealase info vahendamisel.

Uuringus osales kokku 54 karjääriteenuste spetsialisti.

Aruandes on kirjeldatud meetodika kirjeldusest, kokkuvõttest ja eraldi peatükis on alateemade kaupa toodud tulemused. Tabeljaotused on esitatud aruande lisas.

Kokkuvõte

Karjäärispetsialistide seas läbi viidud uuringust selgus:

1. Vaatamata sellele, et uuringus osalenute seas olid ülekaalus haridussüsteemiga seotud karjäärispetsialistid, on oma sihtgrupile andnud infot või nõustanud neid õpirände küsimustes kasvõi aeg-ajalt alla poole kõikidest vastanutest. Kõige harvemini puutuvad õpirände kohta info andmisega kokku koolide karjäärikoordinaatorid ja töötukassa karjäärispetsialistid.
2. Töörände küsimustes on kliente nõustanud üle poole uuringus osalenutest, teistest sagedamini muidugi EURES nõustajad ja töötukassa karjäärispetsialistid.
3. Sihtgrupi huvi õpirände vastu hindasid kasvavaks enam kui pooled (59%) vastanutest. Sagedamini just need, kes oma töös sagedamini kliente kas õpi- või töörände temaatika osas nõustavad.
4. Nii õpi- kui töörände teemaga peab väga vajalikuks olla sügavuti kursis 35% ja pigem vajalikuks 56% vastanutest.
5. Kõige levinumad infoallikad karjäärispetsialistide jaoks õpirände ja rahvusvaheliste tegevuste kohta teabe saamiseks on Rajaleidja kodulehekülg (94%), PLOTEUS (56%), pöördumine oma süsteemi kolleegide poole (43%) ja temaatilised trükised (41%).
6. Teistega võrreldes otsivad sageli kliente õpi- ja töörände küsimuses nõustanud spetsialistid lisaks Rajaleidja ja PLOTEUS-e kasutamisele infot valdkonna kohta ka mujalt internetist ning levinum on ka toetumine koostöövõrgustikele nii Eestis kui välismaal, sh Innove spetsialistidele. Harva kliente nõustavad spetsialistid saavad infot rände kohta lisaks portaalidele enam temaatilistest trükistest.
7. Erinevad praktikute grupid eristuvad ka kasutatavate infomaterjalide mitmekesisuse osas - kõige enam eri tüüpi allikaid on kasutanud EURES nõustajad (6,25) ja kõrgkoolide karjäärinõustajad (5,2). Partnerkeskuste karjäärispetsialistid on otsinud infot keskmiselt 3,5 allikast ja kõige napim on pilootkoolide karjäärikoordinaatorite ja töötukassa nõustajate infoallikate valik- vastavalt 2,9 ja 2,8 eri tüüpi allikat.
8. Informeeritust õpirände temaatikast hindas üle poole vastanutest keskmiseks ja enam kui kolmandik halvaks. Olulised erinevused informeerituses ilmnevad sõltuvalt sellest, milliseid infoallikaid kasutatakse. Paremini on informeeritud temaatikast need, kes otsivad õpirände infot eri riikide poolt pakutavate võimaluste kohta internetist.
9. Vaid 40% uuringus osalenutest oli viimase kolme aasta jooksul käinud end välismaal täiendamas, keskmiselt 1,4 erinevat liiki üritusel/ettevõtmisel. Paremad võimalused

on selleks olnud kõrgkoolide karjäärispetsialistidel, EURES nõustajatel ning partnerkeskuse karjäärispetsialistidel. Teiste spetsialistide gruppide võimalused end välismaal täiendamas käia on olnud oluliselt väiksemad.

10. Mujal tehtavaga soovitakse end enam kurssi viia, pidades välissidemeid enda jaoks ühel või teisel viisil kasulikuks. Välissidemete kaudu saadakse kõige paremini teada mujal tehtust, need on kasulikud kogemuste omandamise, kontaktide laiendamise, uute materjalide ja meetodikate tutvumise eesmärgil. Seeläbi tekivad ka uued ideed ja mõtted, mida oma töös rakendada, areneb ja kujuneb välja koostöövõrgustik.
11. Põhilised ootuse SA Innove suhtes puudutavad infomaterjalide kättesaadavaks tegemist ja sorteerimist, info jagamist ja võimaluste loomist kohtumisteks, koolitusteks ja välisvisiitideks, partneriks olekut ka edaspidi.

Uuringu põhjal on võimalik:

- Hinnata ja kavandada edaspidist tööd erinevate karjääriteenuste praktikute gruppidega õpi- ja töörande puudutavates küsimustes.
- Arvestades õpi- ja töörande valdkonnaga enam kokku puutunute informatsiooni hankimise allikaid, koostada erinevatele gruppidele tarbeks valdkonnast toimuvast parema ülevaate saamiste juhised info hankimiseks/ soodustada kogemuste vahetamist selles vallas.

Metoodika kirjeldus

Selgitamaks karjäärispetsialistide vajadusi õpi- ja töörandealase info vahendamiseks ja selleks kasutatavaid infoallikaid, viidi sihtgrupi seas perioodil **22. veebruar – 3. märts** Klaris uuringute OÜ poolt koostöös Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutusega Innove läbi **internetipõhine küsitlus**.

Kokku paluti vastata küsimustele 100 isikul, kelle seas olid pilootkoolide karjäärikoordinaatorid, kõrgkoolide, partnerkeskuste ja Töötukassa karjäärispetsialistid ning Töötukassa EURES nõustajad.

Küsitlusele vastas esialgu määratud tähtajaks 28 vastajat, meeldetuletuse saatmisel lisandus veel 26 vastajat. Kokku saadi vastused seega 54 isikult, so enam kui pooltelt uuringu sihtgruppi kulunud isikutelt.

Uuringu tulemused on esitatud teemade kaupa, tuues välja nii kõikide vastanute hinnangud kui iseloomustades erinevuste olemasolul erinevaid karjääriteenuste pakkujate gruppide hinnanguid õpi- ja töörandega seonduvates küsimustes.

Arvestades vastanute suhteliselt väikest arvu, seda eriti eri karjääriteenuste pakkujate gruppides, on tabelites toodud vastuste jagunemine nii protsentides kui absoluutarvuna.

Tulemused

1.1 Uuringus osalenute iseloomustus

Uuringus osales kokku **54 karjääriteenuseid osutavat praktikut**, nende seas:

- pilootkooli karjäärikoordinaatorid - 16,
- kõrgkooli karjäärispetsialistid - 4,
- partnerkeskuse karjäärispetsialistid - 17
- Töötukassa karjäärispetsialistid - 13,
- Töötukassa EURES nõustajad - 4

Arvestades vastanute väikest arvu, seda eriti erinevates praktikute gruppides, toome aruandes toodud tabelites ära nii protsentjaotused kui vastanute arvud.

Vastanute kokkupuuted valdkonnaga

Pea võrdselt on vastanute seas **alla aasta** ja **üle kolme aasta** karjääriteenuste valdkonnas töötanud, mõnevõrra vähem (30%) on neid, kelle staaž valdkonnas jääb vahemiku 1-3 aastat.

Tabelis 1 on toodud erinevate praktikute gruppidesse kuuluvate spetsialistide töötamise aeg valdkonnas.

Kõige pikaaegsem töökogemus valdkonnas töötamisel on küsitluses osalenud Töötukassa EURES nõustajatel ja enam on lühemat aega valdkonnas töötanud pilootkoolide karjäärikoordinaatorite ja töötukassa nõustajate seas.

Tabel 1 Karjääriteenuste spetsialistide valdkonnas töötamise aeg

KÕIK	Kooli kk		Kõrgkooli KS		TNK KS		Töötukassa KS		EURES nõust.			
	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%		
	54	100	16	100	4	100	17	100	13	100	4	100
alla aasta	19	35	7	44			6	35	6	46		
1 - 3 aastat	16	30	3	19	3	75	6	35	3	23	1	25
üle 3 aasta	19	35	6	38	1	25	5	29	4	31	3	75

1.2 Karjääriteenuste praktikute tegevus õpi ja töörande kohta info andmisel ja nõustamisel

1.2.1 Info jagamine ja nõustamine õpi- ja töörande küsimustes

Järgnevalt iseloomustame erinevate karjääriteenuste pakkujate tegevust ja infovajadust õpi- ja töörandealase info vahendamisel.

Õpirände küsimustes on viimase aasta jooksul pidanud andma infot või nõustama oma kliente kas küllalt sageli (15%) või aeg-ajalt (30%) **alla poole kõikidest vastanutest**.

Teistest sagedamini tegelevad klientide õpirände küsimustega EURES nõustajad (kõik sageli või aeg-ajalt) ja kõrgkoolide karjäärispetsialistid (75% sageli või aeg-ajalt). Ka üle poole partnerkeskuste spetsialistidest on õpirände teemaga sageli või aeg-ajalt kokku puutunud.

Kokkupuuted õpirände temaatikaga on harvad või puuduvad sagedamini kooli karjäärikoordinaatoritel (63%) ja Töötukassa karjäärispetsialistidel (84%).

4 karjäärikoordinaatorist ja 5 Töötukassa KS polnud õpirände temaatikaga üldse kokku puutunud. Nendest nägi vajadust õpirände teemaga edaspidi tegeleda 3 töötukassa karjäärispetsialisti ja 1 kooli karjäärikoordinaator.

Töörande küsimustega puututakse kokku mõnevõrra sagedamini: kas põhiliselt, küllalt sageli või aeg-ajalt tegelevad töörande küsimustega **enam kui pooled** kõikidest vastanutest (54%).

Teistest sagedamini muidugi EURES nõustajad ja töötukassa karjäärispetsialistid, kõige harvemini aga kooli karjäärikoordinaatorid (2 inimest aeg-ajalt, 5 harva).

Töörande temaatikaga polnud viiendik vastanutest (20%) kokku puutunud. Sagedamini just kooli karjäärikoordinaatorid (üle poole ehk 9 koordinaatorit) ja TNK spetsialistid (2 in)

Ka edaspidi näeb seni temaatikaga mitte kokku puutunud kooli karjäärikoordinaatoritest vajadust oma sihtgrupile välismaale tööle siirdumise temaatikat tutvustada vaid 3 inimest üheteistkümnest.

1.2.2 Hinnangud sihtgrupi edasisele huvitatusele õpirändest

Enam kui pooled kõikidest vastanutest (59%) hindasid oma sihtgrupi huvitatust õpirände temaatikast lähiaastatel kasvavaks, kolmandik samale tasemele jäävaks.

Sagedamini prognoosisid klientide huvi kasvu need, kes on ka seni sagedamini jaganud klientidele infot ja nõustanud neid õpirände küsimustes – EURES nõustajad, TNK spetsialistid ja kõrgkooli karjäärispetsialistid (75-100% hinnangul huvi kasvab).

Kooli karjäärikoordinaatoritest ja töötukassa karjäärispetsialistidest hindas vaid 38% nende sihtgrupi huvi õpirände vastu kasvavat.

Organisatsiooni valmisolek tutvustada õpirände temaatikat

Hinnangud oma organisatsiooni valmisolekule tutvustada õpirände temaatikat hindavad erinevad praktikute grupid küllalt sarnaselt. Ligikaudu poole hinnangul on nende organisatsioonid valmis tutvustama õpirände temaatikat kõikidele potentsiaalsetele huvilistele, teine pool arvab, et ollakse valmis tutvustama teemat vaid selle vastu huvi üles näidanutele. Olulised erinevused erinevate karjääriteenuste praktikute gruppide hinnangutes puuduvad. Vaid 2 töötukassa karjäärispetsialisti hindasid õpirände teemat oma organisatsiooni töövaldkonda mittekuuluvaks.

Tabel 2 Organisatsiooni valmisolek pakkuda, vahendada õpirändevalast infot

	arv	%
Kõik	54	100
kõikidele, kes ka potentsiaalselt võiksid olla huvituda õpirändest	27	50
üksnes neile, kes ise selle vastu huvi tunnevad	25	46
õpirände võimalustest informeerimine ei kuulu teie organisatsiooni ülesannete hulka	2	4

Hinnangud organisatsiooni valmisolekule nõustada huvilisi õpirände küsimustikus seostuvad seevastu vastanu isikliku kogemusega – mida sagedamini ta on ise õpirände temaatikaga info jagamisel kokku puutunud, seda suuremaks hinnatakse ka organisatsiooni valmisolekut taolist infot vahendada.

1.3 Kursisoleku vajalikkus õpi- ja töörande temaatikaga

Kõikide vastanute hinnangutes töörände ja õpirände küsimustega sügavuti kursisoleku vajalikkusele puuduvad olulised erinevused. Mõlema teemaga peab sügavuti kursisolekut väga vajalikuks enam kui kolmandik (35%) ja üle poolte pigem vajalikuks.

Erinevused hinnangutes mõlema temaatika tundmisele ilmnevad sõltuvalt sellest, millisesse praktikute gruppi kulutakse (tabel 3).

Tabel 3 Erinevate praktikute gruppide hinnangud õpi- ja töörändega kursisoleku vajalikkusele

KÕIK	Kooli KK		Kõrgkooli KS		TNK KS		Töötuk. KS		EURES nõust.			
	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%		
Õpiränne:	54	100	16	100	4	100	17	100	13	100	4	100
Väga vajalik	19	35	3	19	2	50	10	59	2	15	2	50
Pigem vajalik	30	56	11	69	2	50	6	35	9	69	2	50
Pigem mittevajalik	4	7	2	13			1	6	1	8		
Ei oska öelda	1	2							1	8		
Tööränne:												
Väga vajalik	19	35	1	6	2	50	5	29	8	62	3	75
Pigem vajalik	30	56	12	75	2	50	10	59	5	38	1	25
Pigem mittevajalik	5	9	3	19			2	12				

Teistega võrreldes hindasid õpirände teematikaga kursisolekut sügavuti vähem väga vajalikuks Töötukassa nõustajad (15%) ja kooli karjäärikoordinaatorid (19%). Kuigi viimased tegelevad õpilastega, on nende tegelikud kokkupuuted õpirände kohta info andmisel teiste karjäärispetsialistidega võrreldes harvemad, millest võib olla põhjustatud ka teematika vastu väiksem huvi.

Vajadus olla teemaga sügavuti enam kursis on seotud nii vastanute isikliku kogemusega- kui sageli on tal tulnud vahendada infot õpirände küsimustes, kui sellega, kuidas on tajutud organisatsiooni valmisolekut vahendada õpirännet puudutavat infot.

Vajadus olla õpirände teemadega kursis on otseselt seotud klientide nõustamise sagedusega õpirände küsimustes. Mida enam teematikaga ise kokku puututakse, seda vajalikumaks hinnatakse ka kursisolekut teemaga sügavuti. Nii hindavad kursisolekut sügavuti väga vajalikuks:

- sageli nõustanutest - 88%,
- aeg ajalt nõustanutest – 44%
- harva nõustanutest – 16% ja
- teemaga mitte kokku puutunutest -18%.

Vajadus ise õpirände teematikaga kursis olla ja organisatsiooni valmisolek teematikaga tegelemiseks on omavahel seotud. Nendest spetsialistidest, kes hindasid õpirände teematikaga kursisolekut väga vajalikuks, arvas kolmveerand, et organisatsioon, kus ta töötab, on valmis õpirände kohta infot jagama kõikidele huvilistele. Ise teemaga kursisolekut

pigem vajalikuks või mittevajalikuks hinnanutest arvas vaid 37%, et organisatsioon on valmis vahendama õpirännet puudutavat infot kõikidele soovijatele.

Seega: Ise sageli või aeg-ajalt klientide nõustamine ja vastanute poolt tajutud organisatsiooni valmisolek vahendada õpirändega seotud infot kõikidele huvilistele loovad vajaduse olla õpirände temaatikaga kursis sügavuti. Harva esinev nõustamis- või info andmise vajadus õpirände küsimustes ei stimuleeri enda teemaga kurssiviimist sügavuti. Just sellega on seotud ka kooli karjäärikoordinaatorite ja töötukassa nõustajate väiksem vajadus teemat sügavuti tundma õppida.

Ka töörande teemaga sügavuti kursisoleku vajalikkuse hindamisel on lähtunud oma spetsiifilisest kliendigrupist ja nende vajadustest. Nii hindavad EURES nõustajad, töötukassa ja kõrgkoolide karjäärispetsialistid temaatikaga kursisolekut sagedamini väga vajalikuks (vastavalt 75%, 62% ja 50%) kui partnerkeskuste karjäärispetsialistid (29%) ja koolide karjäärikoordinaatorid (6%), kes töörande temaatikaga ise vähem kokku puutuvad.

1.4 Kasutatavad infoallikad

Allikad, millest on otsitud infot õpirände ja muude rahvusvaheliste tegevuste kohta, on toodud järgnevas tabelis.

Tabel 4 Erinevate karjääriteenuste praktikute gruppide poolt kasutatavad infoallikad

	Kõik		Kooli KK		Kõrgkooli KS		TNK KS		Töötukassa KS		EURES nõust.	
	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%
Saanud infot:												
Kõik	54	100	16	100	4	100	17	100	13	100	4	100
Rajaleidja koduleheküljelt	51	94	16	100	4	100	15	88	12	92	4	100
PLOTEUS-est	30	56	9	56	4	100	8	47	5	38	4	100
Uurides eri riikide poolt pakutavate võimaluste kohta internetis	15	28	4	25	1	25	5	29	2	15	3	75
SA Innove karjääriteenuste arenduskeskuse spetsialistidelt	16	30	5	31	1	25	6	35	2	15	2	50
Oma töökohalt ja/või selle välissidemete kaudu	15	28	3	19	4	100	2	12	3	23	3	75
Ise välismaal vastavate võimalustega tutvudes	11	20	1	6	1	25	3	18	4	31	2	50
Otse välismaa kolleegidelt	7	13	1	6	1	25	1	6	1	8	3	75
Oma süsteemi kolleegidelt Eestis	23	43	4	25	2	50	10	59	5	38	2	50
Temaatilistest trükistest	22	41	4	25	3	75	10	59	3	23	2	50

Kõige levinumad infoallikad karjäärispetsialistide jaoks on Rajaleidja kodulehekülg (94%), PLOTEUS (56%), pöördumine oma süsteemi kolleegide poole (43%) ja temaatilised trükised (41%).

Kui kaks esimest on erinevate praktikute gruppide seas küllalt ühtlase levikuga, siis oma süsteemi kolleegidelt info saamise osas jäävad teistest maha kooli karjäärikoordinaatorid (25% saanud infot oma süsteemi kolleegidelt). Ka temaatilistest trükistest info otsimist on kasutanud vaid veerand kooli karjäärikoordinaatoritest ja töötukassa karjäärispetsialistidest.

Teistest erineva infoallikate komplektiga paistavad silma EURES nõustajad – nende puhul on lisaks infoportaalidele levinumad infoallikad internetis toodud teave eri riikide poolt pakutavate võimaluste kohta, töökoha välissidemed ja väliskolleegid.

Vaadates, kuivõrd mitmekesine on infoallikate kasutamine karjääriteenuste praktikute poolt, siis keskmiselt kasutas iga vastanu õpirände kohta info hankimiseks 3,5 erinevat allikat.

Kõige enam eri tüüpi allikaid on kasutanud EURES nõustajad (6,25) ja kõrgkoolide karjäärinõustajad (5,2). Partnerkeskuste karjäärispetsialistid on otsinud infot keskmiselt 3,5 allikast ja kõige napim on pilootkoolide karjäärikoordinaatorite ja töötukassa nõustajate infoallikate valik- vastavalt 2,9 ja 2,8 eri tüüpi allikat.

Sagedamini kasutatavad infoallikad, millest otsitakse infot õpirände ja muude rahvusvaheliste tegevuste kohta erinevad sõltuvalt sellest, kas nõustatakse õpirände küsimustes või töörande küsimustes ja kui sageli mõlema temaatikaga kokku puututakse.

Kõige levinumad infoallikad on:

- sagedaste õpirände küsimustes info andjate/nõustajate seas Rajaleidja (88%), oma süsteemi kolleegid (75%), PLOTEUS ja Innove spetsialistid (63%);
- harvad õpirände küsimustes infot vahendavate spetsialistide jaoks Rajaleidja (95%), infotrükised ja oma süsteemi kolleegid (47%);
- sageli töörande küsimustes nõustajate jaoks Rajaleidja (80%), oma süsteemi kolleegid (60%), töökoha- ja isiklikud sidemeid välismaal (50%);
- harva töörande küsimustes nõustajatele Rajaleidja (100%), PLOTEOS (79%) ja temaatilised trükised (64%).

Infoportaalide kasutamise sagedus

Vastanutel paluti hinnata ka Rajaleidja ja PLOTEUS-e kasutamise/ soovitamise sagedust oma klientidele. Tulemused on toodud järgnevas tabelis.

Tabel 5 Infoportaalide kasutamise sagedus erinevate karjääriteenuste praktikute poolt

KÕIK	Kooli KK		Kõrgkooli KS		TNK KS		Töötuk. KS		EURES nõustaja			
	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%	Arv	%		
Rajaleidja:	54	100	16	100	4	100	17	100	13	100	4	100
mitu korda nädalas	11	20	1	6	1	25	4	24	4	31	1	25
mõned korrad kuus	21	39	5	31	2	50	8	47	4	31	2	50
mõned korrad poole aasta jooksul	10	19	4	25	1	25	3	18	1	8	1	25
harvemini	11	20	5	31			2	12	4	31		
pole kasutanud/soovitanud	1	2	1	6								
PLOTEUS:												
mitu korda nädalas	3	6			1	25	1	6	1	8		
mõned korrad kuus	17	31	3	19	2	50	7	41	3	23	2	50
mõned korrad poole aasta jooksul	8	15	2	13	1	25	1	6	2	15	2	50
harvemini	12	22	6	38			3	18	3	23		
pole kasutanud/soovitanud	14	26	5	31			5	29	4	31		

Võib väita, et Rajaleidja on kasutusel sagedase infoallikana praktiliselt kõikide praktikute gruppide poolt. Kõige levinumaks Rajaleidja kasutamise/soovitamise sageduseks on mõned korrad kuus. Teistest mõnevõrra harvemini kasutavad Rajaleidjat koolide karjäärikoordinaatorid, kelle seas oli ka üks, kes polnud seda kasutanud / soovitanud.

PLOTEUS-sel on sagedasi kasutajaid vähem kui Rajaleidjal – kui viimast kasutas mitu korda nädalas 20% vastanutest (11 inimest), siis PLOTEUSE mitu korda nädalas kasutajaid on vaid 6% vastanutest (3 inimest). EURES nõustajad, kõrgkoolide ja ka partnerkeskuste karjäärispetsialistid kasutavad PLOTEUST sagedamini just mõned korrad kuus, teised harvemini.

Temaatiliste trükiste valik

Vastanutel paluti täpsustada, milliseid temaatilisi trükiseid nad on õpirände teema kohta oma töös kasutanud. Erinevate praktikute gruppide poolt nimetatud allikad on toodud originaalkujul allpool.

Kooli karjäärikoordinaatorid

Avasta maailma.

Erinevad voldikud.

Kõrgkooli karjäärispetsialistid

Maalt välja õppima. Abiks uuel algusel /Eures, Eesti Töötukassa.

Töötamisvõimalused Euroopas /Eures, Eesti Töötukassa/ Lihtne? Töö? Välismaal?

SA Innove, EURESe ja kõrgkoolide trükistest.

Partnerkeskuse karjäärispetsialistid

Õppida rännates"" Soome tööle", "Study in Stockholm".

"Minu esimesed", Euroopa noored trükistest, yfu trükised, põhiliselt messidelt kogutud tutvustavad trükised, ka otse erinevate välisriikide koolide trükised.

Euroopasse õppima 2008.

Euroopasse õppima, SA Innove, 2008.

Nt Euroopasse õppima.

SA Innove trükistest, infomaterjalidest erinevate riikide kohta.

Töötukassa nõustajad

Maalt välja! Õppima!

Kutsehariduse uudiskiri.

EURES nõustajad

Maalt Välja! Õppima!

Nagu näha, erinevad karjääriteenuste praktikute grupid nii infotrükiste valikult kui ka kasutust leidvate trükiste arvu poolest.

Täiendavad allikad olulise info saamiseks õpirände kohta

Vastanud nimetasid veel täiendavalt neid infoallikaid, millest nad on saanud olulist õpirännet puudutavat infot.

Eri gruppide poolt nimetatud allikaid erinesid jällegi oluliselt. Enam kogemustel põhinevat, oma õpilaste poolt vahendatud infot toovad esile koolide karjäärikoordinaatorid.

Kooli karjäärikoordinaatorid:

Õpilaste tagasisidest.

Dream Foundation, tutvustus koolis kohapeal, Norden.

Meie kooli õpilastelt, kes ise on aasta õppinud välismaa koolides (USA, Jaapan, Saksamaa). Meie koolis on igal aastal käinud noored tutvustamas õpirändega seotud teemasid.

Loengud, külalised, oma kooli õpilased, kes on osalenud õpilasvahetuse programmides või õppinud ifY kaudu välismaal.

Ajakirjad, ajalehed.

Kõrgkooli karjäärispetsialistid

Evenor CD ÕPI Välismaal ja The University of Northampton International Students Guideveebilehed: eurojobs.com, wages.com, dreamfoundation.eu, eurograduate.com.

Minule.com www.aarresaari.net.

Messidelt, infopäevadelt.

Partnerkeskuste karjäärispetsialistid

Eurodesk.

Otse küsides, helistades, ja kodulehtedelt.

Messid ja infolaadad.

Archimedes.ee.

SA Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo.

Haridusministeeriumist.

Internetist, Rajaleidja.

Töötukassa nõustajad

SA Innove leheküljelt, SA Arcimedes.

SA Archimedes koduleht.

Euroopa noored. Europass.

Infomess: Teeviit, Orientiir jne.

EURES nõustajad

Google!

EURES euroopa lehelt.

SEEGA: Enamlevinud infoallikad õpirände ja muude rahvusvaheliste teemade kohta on infoportaalid. Sagedased õpirände osas infot vahendavad spetsialistid kasutavad enam interneti ja laiemate suhtevõrgustike abi, harva info vahendajad toetuvad teabe saamisel lisaks elektroonilistele portaalidele ka olemasolevatele trükistele ja oma süsteemi kolleegidele. Samad tendentsid infoallikate kasutamises iseloomustavad töörande küsimustes nõustajaid: ka töörande küsimustega sagedamini kokku puutujad saavad infot Rajaleidjast ja võrgustikest nii Eestis kui välismaal. Kuigi PLOTEUSE kasutamine pole võrreldes eelpooltoodud allikatega nii laialt levinud, kasutatakse seda sagedamini võrreldes

nendega, kes harva nõustavad. Harva töörande küsimustes nõustajate jaoks on peamised infoallikad elektroonilised portaalid ja temaatilised trükised.

1.5 Informeeritus õpirände temaatikast

Neil, kes pidasid üldse vajalikuks olla kursis õpirände temaatikaga, paluti hinnata oma informeerituse taset õpirändega seotud küsimustes- kas see on üsna hea (osatakse vastata või leitakse vastused erinevatele küsimustele); keskmine (osatakse vastata ning leida vastused osale küsimustest) või on see pigem halb (teatakse asjast vähe või üldiselt).

Üle poole vastanutest hindas oma informeeritust keskmiseks (59%) ja enam kui kolmandik pigem halvaks (37%). Heaks hindas oma kursisolekut vaid 2 inimest.

Tabel 5 Hinnangud oma informeeritusele õpirände temaatikast

	49	100
üsna hea: oskad vastata ning tead kuidas leida vastused eri küsimustele	2	4
keskmine: oskad vastata ning tead kuidas leida vastuseid osa	29	59
pigem halb: tead sellest vähe või väga üldiselt	18	37

Hinnangud oma informeeritusele ei erinenud sõltuvalt sellest, millisesse karjääriteenuste praktikute gruppi kuulutakse.

Hinnangud informeeritusele tasemele ei erinenud oluliselt ka sõltuvalt sellest, kas oma kursisolekut hinnati väga vajalikuks või pigem vajalikuks. Vaid kauem valdkonnas töötanud (enam kui kolm aastat) hindasid oma informeeritust õpirände küsimustest sagedamini keskmiseks (82%) kui halvaks (18%).

Nagu selgus Chaid analüüsist, ilmnisid olulised erinevused hinnangutes oma informeeritusele ka sõltuvalt sellest, milliseid infoallikaid kasutatakse. Oluliselt kõrgemalt hindasid oma informeeritust need, kes otsivad õpirände infot eri riikide poolt pakutavate võimaluste kohta internetist (informeeritus keskmine või hea 86% võrreldes keskmise 63%).

Ka vajadus olla kursis õpirände teemaga sügavuti seostus infoallikate kasutamisega. PLOTEUS-e kasutajad peavad oma kursisolekut õpirände küsimustega oluliselt vajalikumaks kui need, kes seda portaali ei kasuta.

1.5.1 Täiendav infovajadus õpirände kohta

Vastanutel paluti nimetada, millisest õpirännet puudutavast infost nad tunnevad puudust/mille kohta on raske infot leida. Allpool on originaalkujul toodud erinevate praktikute gruppide poolt nimetatud teemad.

Kõige vähem oskasid oma täiendavat infovajadust määratleda pilootkoolide karjäärikoordinaatorid, enam täiendavaid küsimusi seoses õpirändega on partnerkeskuste karjäärispetsialistidel.

Pilootkoolide karjäärikoordinaatorid

Pole sellist infot küsitud.

Kas ka põhikooli õpilane saab kuhugi õppima minna.

Kõrgkoolide karjäärispetsialistid

Teised riigid väljaspool Euroopat.

Pole väga kursis nende teemadega, kuidas otse peale keskkooli välismaale õppima minna. Millised on erinevad võimalused, mis stipendiume erinevates Euroopa riikides pakutakse jne.

Partnerkeskused

Inglisekeelsed õppekavad erinevates Euroopa riikides. Noorte töötamine välismaal - mis vanusest, millised on vajalikud asjaajamised ja dokumendid erinevates riikides. Oleks vaja korralikku ülevaadet, et ei peaks iga riigi seadustesse hakkama süvenema.

Näiteks värskest statistikast selle kohta, palju õpilasi Eestist välismaale õppima siirdus. Hetkel on kättesaadav 2007. aasta statistika. Sama info võiks kättesaadav olla ka õpitavate erialade kaudu.

Konkreetsete koolide ja erialade kohta, erinevate elu- ja töötingimuste kohta erinevates kohtades.

Otseselt puudust ei ole tundnud millestki, vajadusel saab kasutada teadajate inimeste abi.

Millega tegeleb ja ei tegele ja kui kvaliteetne on nende teenus (usaldusväärsus)ja milliste summadega tuleb arvestada.

Koolid, sisseastumine, dokumendid, mida on vaja täita. Millest alustada, kui oled huvitatud õpirändest.

Pigem pole ise otsinud infot.

Töötukassa nõustajad

Raske öelda, sellepärast et õpirände temaatika ei olnud väga populaarne meie klientide seas viimasel ajal, rohkesti inimesed soovivad töötada.

Eelkõige õpipoisi võimalustest oskustöölise tasemel ja ka alustava ettevõtja võimalustest leida koostööpartnereid.

Kes saavad osaleda? Millised riigid? Kuidas osaleda? Millised toetused? Mida rahastatakse? Elamiskulud, elamisraha, sõidukulud jms - kes katab? Kestus?

Õpirände võimalused töötutele.

Info on olemas. Vaja on vaid pidevalt selle teemaga tegelda.

EURES nõustajad

Tasuta kohad Ülikoolides. Stipendium (kus, kellele ja kui palju makstakse). Ühiselamud - kuidas leia ja kui palju maksab.

Tunnistuste tunnustamine teistes riikides. Palju maksab õppimine teistes riikides, missugune oleks kõige kiiremerkem viis minna teise riiki õppima.

1.6 Enesetäiendamine välismaal

Vaid 40% uuringus osalenutest oli viimase kolme aasta jooksul käinud end välismaal täiendamas keskmiselt 1,4 erinevat liiki üritusel/ettevõtmisel. Kokku välismaal viibinud 20 inimesest pooled olid seal kolme aasta jooksul käinud ühe korra, kaks ja kolm korda olid olnud välismaal olnud 4 ja üle nelja korra 2 inimest.

Välismaal olid käinud end täiendamas kõik kõrgkoolide karjäärispetsialistid, üle poole EURES nõustajatest ning partnerkeskuse karjäärispetsialistidest.

Teiste spetsialistide gruppide võimalused end välismaal täiendamas käia on olnud oluliselt väiksemad. Vaid paar karjäärikoordinaatorit (12%) ja 4 Töötukassa spetsialisti (30%) on saanud end kolme aasta jooksul täiendada väljaspool Eestit.

Samal ajal soovitakse end mujal tehtavaga enam kurssi viia, pidades välissidemeid enda jaoks ühel või teisel viisil kasulikuks kas kogemuste omandamise, kontaktide laiendamise, uute materjalide ja meetodikate tutvumise teel. Seeläbi tekivad ka uued ideed ja mõtted, mida oma töös rakendada, laieneb koostöövõrgustik.

Välissidemete rollist ja kasulikkusest enda jaoks saame ülevaate erinevate praktikute gruppide poolt vabades vastustes välja toodust.

Pilootkooli karjäärikoordinaatorid

Oleks huvitav näha, kuidas ja millisel tasemel karjääriõpet mujal Euroopas läbi viiakse.

Olen väga häid materjale/trükiseid saanud ning kasulikke "nippe" oma töö tegemiseks.

Näha, kuidas tegutsevad teised, millised on probleemid ja võimalused eri maadel.

Otsekontaktid muude maade vastava eriala spetsialistidega, keelepraktika.

Saab uusi tutvusi, laiendab teadmisteringi.

Kõrgkooli karjäärispetsialistid

Kuidas rakendada ja käivitada saadud teavet ning oskusi oma kõrgkoolis.

Parimate kogemuste vahetamine ja ideede saamine oma töökohal kasutamiseks ja edasi arendamiseks.

Teadmiste omandamine, kogemuste jagamine, võrgustikutöö.

Teiste kogemusest õppimine annab alati juurde palju uusi ideid. Ka Eesti kõrgharidusmaastiku karjäärispetsialistide omavahelisest koostööst tuleb uusi ideid, kuid sageli tulevad need kõige teravamad mõtted just piiri tagant. Minu jaoks on oluline.

Partnerkeskuse karjäärispetsialist

Kõige olulisem on erinevate inimeste kogemusi kuulda.

Saab infot töömeetodite ja -korralduse kohta mujal. Võimalik saada inspiratsiooni ja ideid.

Suur vajadus kuna kui oled kohal, siis tunned paremini.

Viin ennast kurssi mujal toimuvaga, saan ideid, mida oma töös rakendada.

Alati on isiklikud kontaktid edasiviiv jõud - saab rohkem tehtud, kui on sõbralik suhe. Samuti anna välismaal käimine palju uusi ideid.

Hea on omada otsest kontakti mõnes teises riigis.

Kogemuste vahetamine, uued ideed.

Silmaringi laiendamine, teiste kogemustest õppimine, uute ideede ja lähenemiste avastamine.

Vahetada kogemusi ja leida uusi võimalusi karjäärivaldkonna arendamiseks, samuti koostöö ning meetodika jagamine. Uudsed vaatenurgad.

Töötukassa nõustajad

Õppida kogemustest, vahetada ideesid, tutvuda keskkonnaga.

Alternatiivseid võimalusi info vahendamiseks individuaalselt ja grupis; infotubade toimimisviise jmt.

Infovahetus ja võimalus otse kontaktidelt vajalikku infot juurde küsida. Võimalus tutvuda teiste riikide karjääritõuga ning selle eripäradega.

Kogemuste vahetamine, kaasaegsed töö/õppemeetodid.

Teadmised karjääriteenustest mujal, kogemuste vahetus, uutest meetoditest jne.

Usun, et rahvusvaheline koostöö annab väga hea kogemuse. Kindlasti annab ka palju informatsiooni juurde.

Eelkõige "oma silm on kuningas", tutvumine sealsete õppimisvõimalustega, nõustamistraditsioonidega.

Isiklike kontakte, võrgustikutööd, infovahetust.

Töökogemus kolleegidelt välismaalt; suhtlemine kolleegidega; oskuste, teadmiste omandamine; väliskultuuriga tutvumine jne.

EURES nõustajad

Isiklikud kontaktid. Kasulik info igapäeva tööks. Kogemus.

Usun 100% liikuvuse positiivsusesse ja seega kõik info on vajalik. Välissidemed-kohtumised laiendavad.

Silmaringi ja annavad uusi ideid kolleegidega arutades ja infot vahetades.

Infovahetus, isiklikud kontaktid.

1.7 Ootused SA Innovele ja täiendavad kommentaarid, mõtted teema kohta.

Seoses uuringus käsitletud teemaga paluti vastanutel väljendada ka oma ootusi Elukestva Õppe SA Innove suhtes. Toome vastanute ootused ära allpool, grupeerituna erinevate praktikute gruppide kaupa.

Põhilised ootused puudutavad infomaterjalide kättesaadavaks tegemist ja sorteerimist, info jagamist ja võimaluste loomist kohtumisteks, koolitusteks ja välisvisiitideks, partneriks olekut ka edaspidi.

PILOOTKOOLI KARJÄÄRIKOORDINAATOR

Häid ülevaatlikke abimaterjale.

Võiks olla mingeid stipendiumeid, et oleks rohkem võimalusi välismaa kolleegide kogemustest õppida.

Kogemuste vahetuse töötubasid.

Jätkata samas vaimus. Siiani on väga hästi seda tööd tehtud. Rohkesti on pakutud igasuguseid võimalusi ja sõltub ainult inimestest, kas nad neid aktiivselt kasutavad.

Et info oleks kättesaadav nendele, kes seda vajavad ning koordinaatorina teaksin, kust infot otsida, kuhu lapsi suunata.

Erinevate riikide hariduse kontseptsioon.

KÕRGKOOLI KARJÄÄRISPETSIALIST

Uut ja täiendavat informatsiooni õpi- ja töörande võimaluste kohta üliõpilastele.

Arvan, et Academica õppevisiidid on väga väärt ettevõtmine. Kuigi ka praegu on kõrgkoolide karjäärispetsialistidel võimalik sellest programmist osa võtta, siis võib-olla võiks tulevikus õppevisiitide tutvustavatel kohtumistel rääkida ka sellest.

PARTNERKESKUSE KARJÄÄRISPETSIALIST

Õppepäevi, koolitusi, infot erinevatest võimalustest. koostöökohtumisi, nii Eestis kui Eestist väljaspool kolleegidega.

Asjatundlikku abi seoses rahvusvaheliste projektidega, lähetused jms.

Ikka põnevaid välisvisiite, kohtumisi huvitavate külalistega ja rahvusvahelise koostöö võimalusi.

Infot erinevate võimaluste (infopäevade, kursuste, õppimisvõimaluste jne) kohta, nii õpilastele jagamiseks kui ka enda arendamisega seotud võimaluste kohta.

Jätkata samas vaimus, oluline on järjepidevus.

Nt aidata kergemini leida asjassepuutuvat statistikat (koondades seda) lisaks üldisele infole.

Pidev e-uudiste saatmine, et oleksin kohe kursis, otsida on vähem aega, suur koormus.

SA Innove on väga tubli olnud. Rohkem kohtumisi sama valdkonna esindajatega teistes riikides.

Teabepäevi õpirände võimaluste kohta. Karjäärispetsialistidele koolitusvõimalusi välismaal (eesmärgiga vahetada kogemusi ja saada uusi teadmisi).

Info kättesaadavus ja struktureeritus võiksid alati paremad olla, aga hetkel ei kurda. rohkem võiks olla ka karjääriteenuste valdkonnaga seotud väliskoolitusvisiite koos rühma eestlastega, sest siiani olen rohkem kuulnud noorte info alastest visiitidest.

Rohkem osalemisvõimalusi rohkemates projektides/ettevõtmistes.

Suunamist, koolitust.

TÖÖTUKASSA KARJÄÄRISPETSIALIST

Spetsiaalseid nõustamisvõtete koolitusi; töötutega töötavate karjäärispetsialistide töötubasid.

Sooviksin minna sõna otseses mõttes praktikale mõnes hästi toimivas organisatsioonis ja osaleda seal igapäevatöös mõne päeva jooksul.

Kontaktisik, kellega võiks võtta ühendust õpirände küsimuste kohta; teabepäev pühendatud antud küsimustele.

Asjakohase info vahendamist kõigepealt, ka võimalike koostöövariantidega tegelemine.

Võiks korraldada kokkusaamisi.

Peaksin ise momendil pakutud võimalusi rohkem kasutama.

Rohkem rahvusvahelisi seminare, et suurendada eri riikide omavahelist suhtlust ning laiendada koostöö pinda.

Üldine informatiivne voldik vastustega õpirändelase info kohta. Rohkem rahvusvahelisi ühiseid koolitusi.

Erinevate karjääriteenuste pakkujate ühe laua taha toomist (ka läbi välislähetuste).

EURES NÕUSTAJAD

Jätkuvat koostööd ja ladusat infovahetust.

Töötukassa Tallinna osakonnas noortele suunatud grupitööl osalemine, SA Innove kohta info.

Infomaterjalid vene keeles - meie klientidele. Info Teie projektidest.

Job shadow ÜRITUSED ON VÄGA kasulikud. Ehk korraldada mingi BALTIC NORDIC konverents Tallinnas.

Võimalus külastada erinevaid konverentse ja lühikursusi Euroopas.

Täiendavad mõtted ja kommentaarid teema kohta

PILOOTKOOLI KARJÄÄRIKOORDINAATORID

Õpirände temaatikat ei tohiks ületähtsustada. Enamus õpilaskonnast jääb õppima Eestisse. Õpirände ergutamiseks vahetamiseks on kõige parem meetodilika otsesed kontaktid õpirändes osalejatega - kohtumised, netifoorumid jms.

Väga õiged inimesed on sellele alale valitud SA Innoves!!! Teevad oma tööd südamega ja hoolsalt. On koht, kuhu alati saab abi saamiseks pöörduda. Suured soojad tänud selle eest!

KÕRGKOOLI KARJÄÄRISPETSIALISTID

Koostöö tõhusust kõrgkooli ja SA Innove vahelises suhtlemises. Infojagamises ja nõustamises.

Rahvusvahelise koostöö kaudu omandatud teadmised ja kogemused on väga vajalikud, et arendada karjääri spetsialiste ja valdkonna arengut Eestis.

PARTNERKESKUSE KARJÄÄRISPETSIALISTID

Infot on väga palju, kõike ei jõua interneti avarustest ise leida, seega on konkreetne ja sorteeritud info väga teretulnud.

Karjääriplaneerimisel on suur roll teada, mis toimub mujal maailmas, selleks peavad karjäärispetsialistid olema avatud meelega ja ise igasugust infot koguma. Loomulikult on abiks Innove tegevus.

Trükist, kus on erinevate välismaale töö- ja õppimisvõimaluste vahendajate võrdlused ja usaldusväärsus ära toodud.

TÖÖTUKASSA NÕUSTAJAD

Üldreeglina olen märganud, et need kes soovivad välismaale minna, on eelnevalt küllalt hästi nende küsimustega kursis.

Eesti jaoks praegusel etapil on eriti oluline võimalus noortel spetsialistidel ja ettevõtjatel tutvuda erinevate riikide kogemustega ja leida koostööpartnereid.

Tegelikult on infopuudus. Tore, et uurite.